

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р **Весела Иванова Гелева**, преподавател по Хорово дирижиране в катедра „Музикална педагогика и дирижиране” на факултет „Музикална педагогика” в Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство “Проф. Асен Диамандиев”-Пловдив

за доц. д-р **Рада Бориславова Славинска**, преподавател по „Пеене в народен хор”, „Дирижиране на народен хор от клавиър”, „Дирижиране на народен оркестър от клавиър” и „Свирене на партитури” в катедра „Музикален фолклор” на АМТИИ ”Проф. Асен Диамандиев”-Пловдив, кандидат в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор”, област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”

Рада Славинска е родена в Габрово. Завършва СМУ /НУМТИ”Добрин Петков/ Пловдив със специалност пиано. Висшето си образование получава във ВМПИ (сега АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев”), където се обучава в класовете по пиано на проф. Георги Кънев, по хорово дирижиране на доц. Крикор Четинян и по оркестрово дирижиране на проф. Иван Спасов. Работила е като помощник-диригент в Певческо дружество „Ангел Букорещлиев” (1986-88), акомпаниятор и втори диригент в Представителен хор „Детска китка” (1986-2003), диригент на Ансамбъл „Филипополис” (2001-2006). Основател е на Девическа хорова формация „Евмолпея”/2006 г./ Като диригент на ансамбъл „Филипополис” и хор „Евмолпея” има над 700 концертни изяви в страната и чужбина, 32 задгранични турнета и участие в 29 международни фестивали. През 2016 г. и 2018 г. председателства журито в XVI и XVIII фестивал на детската забавна песен на фолклорна основа „Златен извор” гр. Димитровград. През април 2017 г. е приета за дописен член на БАНИ, а от януари 2020 г. изпълнява длъжността секретар на катедра „Музикален фолклор“. Рада Славинска е член на Съюза на българските композитори–секция „Музиколози“. Автор е на научна и художествена литература.

Основната част от трудовия и творчески стаж на доц. д-р Славинска преминава в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев”. През 2012 г. тя придобива научната и образователна степен „Доктор” по „Музикознание и Музикално изкуство”, а през 2016 г. след успешно издържан конкурс е назначена за главен асистент по дирижиране към катедра „Музикален фолклор”. От 2020

г. е доцент по „Пеене в народен хор с хорознание“.

В обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ доц. д-р Славинска участва с хабилитационен труд /„Иван Делирадев и неговите христоматии за народен хор“/, 2 реализирани авторски продукта /Messa Liliun и Румелийски концерт за пиано и оркестър/, 3 водещи творчески изяви с хор „Евмолпея“, публикувана монография /„Я, помълчете“/, издадена книга на базата на защитен дисертационен труд /”Песните на Красимир Кюркчийски за народен хор-специфика и значимост“/, 9 статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата. Кандидатът представя 2 реализирани авторски продукта, 4 водещи творчески изяви и многобройни цитирания /34 цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране и 14 в нерелевирани издания с научно рецензиране/. Има и участия в 5 национални художествено-творчески проекта, на три от които е ръководител. Доц. д-р Славинска е автор на учебника „Техника на хоровото дирижиране“ и на 4 учебни пособия, които допълват литературата в обучението по дисциплините „Пеене в народен хор“, „Камерни вокални ансамбли“, „Народно пеене“, „Свирене на партитури“, „Дирижиране на народен хор“ и „Дирижиране на народен хор от клавиър“. Приложената справка за изпълнение на минималните научни изисквания показва богата и разнообразна дейност, надхвърляща многократно необходимото за процедурата.

Монографията „Иван Делирадев и неговите христоматии за народен хор“ представлява първо изследване на живота на диригента и педагога доц. Иван Делирадев, на делото и стойността на създадената от него литература за фолклорните диригентски специалности и дисциплини. В монографията са систематизирани и анализирани учебните пособия по Дирижиране на народен хор. Трудът на доц. д-р Рада Славинска се състои от увод, първа и втора част, заключение и библиография. Общият обем е 216 страници, а ползваната литература обхваща 35 заглавия. Научният подход в изследването е базиран на методите анализ, синтез и систематизация, сравнение, интервю.

Първата част е изцяло биографична. Неин обект са животът, музикантското и диригентско израстване на Иван Делирадев, обстоятелствата и предпоставките за интереса му към репертоара за народен хор, диригентската му реализация и педагогически опит, интересите му в

различни сфери, които подпомагат обучението и го правят максимално ефективно. Втората част е посветена на изследователски задълбочен анализ на методическото и теоретичното наследство на доц. Иван Делирадев. Четирите тома на Христоматията за народен хор са резултат от богатия практически опит, професионализма и обширните познания на автора и в този смисъл могат да се нарекат Методическо ръководство по дирижиране на народен хор.

Като преподавател със сериозен опит Славинска прави професионален анализ на поредицата, създадена в периода 1989 – 2000 година. В първите два тома са поместени общо 98 акапелни песни в определен метрум, подредени според проблематиката на обучението и неговите етапи, като изданията включват всички етнографски области. В третия том са събрани образци от обработки на безмензурни песни. Авторът на монографията изяснява детайлно факторите, които затрудняват студентите при интерпретация на този вид репертоар, а именно: липса на метрум, честа употреба на корони, изобилие на орнаменти, свобода на изпълнението. Дадени са методически насоки за преодоляване на посочените проблеми от младите диригенти. Последният четвърти том е посветен на репертоара за ансамблов музичиране. В него са включени 24 пиеси за хор и оркестър или група от няколко народни инструменти.

Третият раздел от втората част на монографията представя кратък анализ на хабилизационния труд на Делирадев със заглавие „Проблеми на репертоара на народните хорове“ и според Славинска е необходим завършек на общия биографичен и професионален портрет на Иван Делирадев, обобщавайки неговото методическо наследство за развитие на специалността „Дирижиране на народни състави“.

Включените в списъка за рецензиране два авторски продукта: *Messa Liliun* и Румелийски концерт за пиано и оркестър, показват една друга творческа страна на доц. д-р Славинска, а именно интересът ѝ към композицията. Първата творба е единствена по рода си като опит на български автор в жанра на месата и получава широко разпространение вследствие интереса на диригентите на детски и младежки хорове у нас и в чужбина. Своеобразният музикален изказ вплита традиция и съвременност, песенни мотиви, фолклорни елементи и джаз. Румелийският концерт също съдържа мотиви от фолклора и в него по свой начин авторът отдава почит на един от най-големите български композитори-Панчо Владигеров.

Трите водещи творчески изяви, избрани от кандидата за справката са концерти с „Евмолпея”-хорът, чийто създател и дългогодишен диригент е Рада Славинска. В трите програми прави впечатление разнообразният репертоар, включващ произведения от различни стилове, епохи, жанрове и автори, което изисква ерудиция и познания в областта на интерпретацията.

Трайният и задълбочен интерес на кандидата към творчеството на един от най-големите майстори на българския песенен фолклор Красимир Кюркчийски намира израз в дисертационния труд за присъждане на докторска степен „Песните на Красимир Кюркчийски за народен хор-специфика и значимост”/2012 г./, издаден като книга със същото заглавие през 2022 г., и в монографията „Я, помълчете“, издадена през същата година. „Я, помълчете” е пространно биографично изследване на живота и творчеството на Кюркчийски /202страници текст и ползвана литература от 181 теоретични и нотни източници/. Като съществен принос се отчита подробното каталогизиране на творчеството му, както и публикуваният хронограф на живота му. Интерес представлява и синтезираната оценка на музиковедите за мястото му в българската музикална история, извлечена от всички достъпни критики за произведения–обработки за народен хор и класическа музика, издания, дискография, филмография, медийно присъствие и библиография. Извън рамкиращите увод и заключение, текстът на теоретичната разработка е разпределен в няколко раздела „Обзор на публикациите за Красимир Кюркчийски“, „Кратки биографични данни“, „Хронограф на творческия живот на Красимир Кюркчийски“, „Характерни черти на стила на Красимир Кюркчийски“, „Интервю с Красимир Кюркчийски“ и „Във фокуса на критиката“. В справочния раздел на книгата съдържа каталози, които систематично и цялостно обхващат всички негови публикувани произведения в различни жанрови области, справка за дискографията, както и данни, предоставени от архива на БНТ за излъчени изпълнения на произведения от Красимир Кюркчийски и за негови участия в предавания на тази национална медия в периода от 1974 до 2008 г. Приложената в края подробна библиография допълва информационното съдържание и дава нови насоки и възможности за следващи изследвания на творчеството му.

Публицистичната дейност на доц. д-р Славинска е впечатляваща със своя обем и разнопосочност на избраната тематика. Тя включва както анализи на автори и тяхното творчество, така и педагогически проблеми,

възникнали в процеса на работата ѝ със студентите. Прави впечатление и големият брой цитирания-34 в монографии и колективни томове с научно рецензиране и 14 в неререферирани издания с научно рецензиране, което доказва наличието на сериозен интерес към научните ѝ разработки. Желанието ѝ да намери максимално добър резултат в обучението на студентите я мотивира да създаде учебника по Техника на хоровото дирижиране и пособията-песенни сборници за камерни състави, мъжки и смесени хорове.

В заключение на всичко гореказано, анализирайки всички представени от кандидата материали, представящи една обемна и разнопосочна дейност, подкрепям кандидатурата на доц.д-р Рада Славинска за заемане на академичната длъжност “професор” в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство” и пожелавам успех и удовлетворение в нейната бъдеща научна и преподавателска дейност.

05.07.2023 г.

проф. д-р Весела Гелева